

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (ملازمات عقليه)

اجزاء در اوامر ظاهری ۲

جلسه ۱۸۸

استاد رفعتی

اجزاء در اماره با کشف خطاء بطور یقین

اماره گاهی حکم تکلیفی و گاهی حکم وضعی را اثبات می کند؛ فقها در هر دو گونه حکم، قائل به عدم اجزاء شده اند؛ لذا در دو حیظه باید بحث را پیش گرفت:

عدم اجزاء در احکام:

علت عدم اجزاء، قائل شدن به تخطئه است.

مجتهد در اجتهادش گاهی به خطاء رفته و زمانی به صواب می رود؛ زیرا حق تعالی احکامی دارد که در واقع ثابت بوده و در آن عالم و جاهل مشترکند؛ به این معنا که جاهل نیز همچون عالم به آن مکلف است؛ منتهی نسبت به جاهل قاصر بالفعل منجز نبوده بلکه وی در مخالفت با آن معذور است؛ اما وقتی خطاء اماره معلوم گردید، دیگر عذر مرتفع شده و تکلیف به واقع در حقیق منجز می شود بدون اینکه وی عملی را که جای آن را گرفته انجام داده باشد؛ لذا نمی توان قائل به اجزاء شد.

نکته ۱: تصویب

اگر قائل به تصویب معتزلی شویم، می توان قائل به اجزاء شد؛ مصوبه می گویند: هر حکمی که توسط اماره ثابت شد، همان حکم خداست در حق بنده؛ لذا با انجام آن، مصلحت واقعی درک شده است؛ در این

صورت نیازی به اعاده یا قضاء نیست؛ پس اجزاء صورت گرفته است.

این نظریه از سوی همه علمای شیعه مورد انکار قرار گرفته است.

نکته ۲: مصلحت سلوکیه

برخی از اصولیون برای تصحیح اجزاء فرموده اند:

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

چون در نفس عمل نمودن به اماره و متابعت از آن، مصلحت ملزمه‌ای است که بواسطه‌اش مصلحت تفویض شده واقعیّه جبران می‌گردد؛ لاجرم عمل اتیان شده بر طبق اماره می‌باید از واقع مجزی باشد؛ اگرچه در آن (فعلی که اماره دلالت بر وجوبش کرده) مصلحتی ایجاد نگردیده.

این بیان، رأی برخی از علماء امامیه است که برای تصحیح جعل طرق و امارات در فرض تمکن از تحصیل علم آورده‌اند که از نظر ما صحیح نیست و به فرض که به صحتش قائل شویم، باز با آن نمی‌توان قول به اجزاء را تصحیح نمود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

مرکز مجاز امام صادق (ع)

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv